

TẬP LÀM VĂN

LUYỆN TẬP XÂY DỰNG MỞ BÀI TRONG BÀI VĂN MIÊU TẢ CÂY CỐI

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. HS nắm được 2 cách mở bài trực tiếp, gián tiếp trong bài văn miêu tả cây cối.
2. Vận dụng viết được hai kiểu mở bài trên khi làm bài văn tả cây cối.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

- Tranh, ảnh một vài cây, hoa để HS quan sát, làm BT3.
- Bảng phụ viết dàn ý quan sát (BT3).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

GV kiểm tra 2 HS làm lại BT3, tiết TLV trước (*Luyện tập tóm tắt tin tức*).

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Các em đã làm quen với 2 cách mở bài (trực tiếp và gián tiếp) trong một bài văn kể chuyện. Tiết học hôm nay giúp các em luyện tập xây dựng đoạn mở bài cho bài văn miêu tả cây cối.

2. Hướng dẫn HS luyện tập

Bài tập 1

HS đọc yêu cầu của bài tập, tìm sự khác nhau trong 2 cách mở bài của 2 đoạn văn tả cây hồng nhưng, phát biểu ý kiến. GV kết luận : Điểm khác nhau của 2 cách mở bài :

- Cách 1 : mở bài trực tiếp – giới thiệu ngay cây hoa cần tả.
- Cách 2 : mở bài gián tiếp – nói về mùa xuân, các loài hoa trong vườn, rồi mới giới thiệu cây hoa cần tả.

Bài tập 2

- GV nêu yêu cầu của bài, nhắc HS :
 - + Chọn viết một mở bài kiểu gián tiếp cho bài văn miêu tả 1 trong 3 cây mà đề bài đã gợi ý (cây phượng ở giữa sân trường, cây hoa mai ba em trồng trước sân nhà hoặc cây dừa đầu xóm).
 - + Đoạn mở bài kiểu gián tiếp có thể chỉ 2 – 3 câu, không nhất thiết phải viết thật dài.
 - HS viết đoạn văn. HS tiếp nối nhau đọc đoạn viết của mình. Cả lớp và GV nhận xét. GV chấm điểm cho những đoạn mở bài hay. VD :

Nhà em có một mảnh đất nhỏ trước sân. Ở đó không bao giờ thiếu màu sắc của những loài hoa. Mẹ em trồng mấy khóm hồng. Em thì trồng mấy cụm mười giờ. Riêng ba em năm nào cũng chỉ trồng một thứ hoa là hoa mai. Ba bảo : ba thích hoa mai vì hoa có màu trắng tinh khiết, hương thơm nhẹ, dáng vẻ thanh nhã.

Vì vậy, trước sân nhà em không bao giờ thiếu những chậu hoa mai do chính tay ba vun trồng.

Bài tập 3

– HS đọc yêu cầu của bài.

– GV kiểm tra HS đã quan sát ở nhà một cái cây, sưu tầm ảnh về cây đó mang đến lớp như thế nào. GV dán tranh, ảnh một số cây.

– HS suy nghĩ, trả lời lần lượt từng câu hỏi trong SGK để hình thành các ý cho một đoạn mở bài hoàn chỉnh.

– HS tiếp nối nhau phát biểu. GV nhận xét, góp ý.

Bài tập 4

– GV nêu yêu cầu của bài, gợi ý cho HS viết một đoạn mở bài theo kiểu trực tiếp hoặc gián tiếp dựa trên dàn ý trả lời các câu hỏi của BT3.

– HS viết đoạn văn. Sau đó, từng cặp đổi bài, góp ý cho nhau.

– HS tiếp nối nhau đọc đoạn mở bài của mình trước lớp. Trước khi đọc, nói rõ đó là đoạn mở bài viết theo kiểu trực tiếp hay gián tiếp. GV nhận xét, khen ngợi và chấm điểm cho những đoạn viết tốt.

Mở bài trực tiếp

Phòng khách nhà tôi Tết năm nay có bày một cây trạng nguyên. Mẹ tôi mua cây về trước Tết để trang trí phòng khách. Vừa thấy cây trạng nguyên xinh xắn chỉ cao hơn cái thước kẻ học trò mà đã có bao nhiêu lá đỏ rực rỡ, tôi thích quá, reo lên : "Ôi, cây hoa đẹp quá !"

Mở bài gián tiếp

Tết năm nay, bố mẹ tôi bàn nhau không mua quất, hoa đào, hoa mai mà đổi màu hoa khác để trang trí phòng khách. Nhưng mua hoa gì thì bố mẹ chưa nghĩ ra. Thế rồi một hôm, tôi thấy mẹ chở về một cây trạng nguyên xinh xắn, có bao nhiêu là lá đỏ rực rỡ. Vừa thấy cây hoa, tôi thích quá, reo lên : "Ôi, cây hoa đẹp quá !"

3. Củng cố, dặn dò

– GV nhận xét tiết học.

– Yêu cầu HS về nhà hoàn chỉnh, viết lại đoạn mở bài giới thiệu chung một cái cây (BT4). Tiếp tục quan sát một cái cây, biết ích lợi của cây đó, chuẩn bị học tốt tiết TLV tới (*Luyện tập xây dựng kết bài trong bài văn miêu tả cây cối*).